

ACC. NR. 1005.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Småland Upptecknat av: Anckarman, Helny
Härad: N.Tjust Adress: Kulltorp, Nelhammar.
Socken: Ukna Berättat av
Uppteckningsår: Född år i

	sid.
Uppteckningen rör <u>Tranedagen.</u>	1
<u>"Kryckegänge"</u>	2
<u>Begravning.</u>	3

S:a 3 sid.

"Kryckegänge".

Den gamla seden med "kryckegänge" den lever ännu kvar i min hemtrakt. Lördagskvällen innan det lyser tredje gången eller lysas ut, som det också heter, brukar all traktens ungdom samlas till den blivande brudgummens hem, där festligheterna går av stapeln. Först så begiver sig pojkarna till skogen, där de hämta en stor björk, den s.k. lysningsbjörken, som har dubbel krona. Den drages nu fram till förstugubrom, där "paret" står och tar emot följet och under hurrarop önskas de båda lycka. Så dricker man kaffe och kanske även leker någon ringlek, innan den rätta dansen på allvar börjar, som brukar räcka långt efter midnatt.

Lysningsbjörk.

Begravning.

När det är begravning, så är det gammal sed, att man skall lägga ut granris på vägen där liktåget skall åka fram. Utläggningen är olika, t.ex. man brukar lägga en rad med ris på båda sidor om vägen, också kors i mitten av vägen. Eller också brukar man bara lägga vartannat kors och varannan grav på vägen. Inuti graven lägger man ett kors. Man skall lägga korset, så att det som föreställer huvudet och armarna ligger åt gården till, varifrån man kom och att fötterna ligger åt kyrkan.

Att bryta av topparna på granarna, som man kläder med, har jag inte hört. Inte heller att man sparkar omkull bockarna, som kistan stått på.

Majning.

Småland
Stigust h
Ukna In

1005

nytt. av
Antikvarien Helmer
adv. Rullstam

Tranedagen.

Gamla seder lever ju alltid kvar och så även med gammal folktro. Folk i äldre tider trodde ju på spöken, troll, gargar, rå och allt vad dessa övernaturliga väsen heta. Nu för tiden är man inte så där vidskeplig, så man tror på skrock, men någon folksägen o.dyl. lever då kvar.

Om tranedagen, den 25 mars, är en del sägner, som lever kvar, t.ex. att man skall springa tre varv runt om huset, innan man lägger sig. Så skall man skynda sig i säng. Den som kommer sist, får tranan i fötterna, vilket yttrar sig så, att stora sprickor uppstå i huden på fötterna. Men som troligtvis mer kommer genom orenlighet än genom att man lagt sig sist på tranedagen.

Utkana S. n.

N. Tjurt. h. 8.

Folkminnen från min barndom
Kryckgånge, begravning-
gård.

Gamla tiden blev ju alltid kvar
och så äro med gammal folktrö. Folk i äldre tider
hörde ju på spöken, troll, gastar, så vet allt vad dessa
örunderliga väsen betyda. Men för tiden är man inte så
där vidskeplig, så man tror på skrock, om någon folk-
sägen o. dyli. blev då kvar. Om framdagen den 2.5 mäst
är en hel del sägen, som blev kvar. T. ex. att man
skall springa, för vägen runt om huset innan man
lägger sig. Så skall man skynda sig i säng, den
som kommer sist får tranan i fötterna. Fästest
gillar sig så, att stora sprickor uppstå i triden
på fötterna. Men som förlovat mig kommer
genom omönlighet, än genom att man lagt sig
sist på framdagen.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

2. sid.

Den gamla tiden med "Kryckgånge"
den blev ännu kvar i min barndom. Brödag-
kvällen innan det lysat brödgången allt
lyst ut, som det också kallat brukar att
frakts ungdom samlas till den blivande
brudgummen och barn, där festligheterna går
av stapeln. Först så begynte sig folkarna till
skogen där de träffades en stor björk, den s. k.
"Lysningsbjörken", som var dubbel kända. Den
bragte man fram till förlugubron där "pant" står
och tar emot folket och under brudgummen önskar
den bästa lycka. Så dricker man kaffe och kaur,
äro till någon singelk innan den så lita
dansen på allvar börjas, som brukar iärka
långt efter midnatt.

När det är begravning, så är det
en gammal sed att man skall lägga ut gran-
is på vägen där likvägen skall åka fram.
Utläggningen är olika t. ex. man brukar lägga

2.

en rad med ris på båda sidor om vägen
och så kors i mitten av vägen. Eller rektå, brukar
man bara lägga vattannat kors och vattannan
grav på vägen, inuti gravens täggen man ett
kors. Man skall lägga koret så att det som
förstärker boudet och armarna ligger åt gärdens
till vänster man kan också lätta ligger
åt kyrkan. Att byta av topparna på grav-
arna, som man blader om och har jag inte
tröt. Inte heller att man sparkar om kull
barkarna som kistan står på.

Äkta sorten.

Henny Ammannar

Hultsby

Altammar.